

יביע אומר - הר גילה

ויחי | גליון 332

יד' טבת תשפ"ג
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב- 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש ר"ת	מוצ"ש	כניסת שבת
17:59	17:27	16:35

העלון מוקדש לפרופאט והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן סובה שליט"א | עמית בת תקוה | שיראל בת אור | ר' שלמה בן שושנה ר' רמיאל מני בן שרה| רמיאל בן גולד דוד יהונתן דניאל בן סובה | רחה בת ג'מילה | לע"נ צדוק בן חביבה, שושנה שובהנדלר בת אליהו וחייה זיווג הנון-חומר בן מול. ורד פרחיה בת בתיה. שיר בת אסתר | להצלחת- מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה. יוסף בן רעיה ה"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות שבת מלאכת לש: א) מותר לעשות מיוזם בשבת. [דהיינו שמערבים ביצים ושמן וחרדל (שנילוש קודם השבת אפילו בתמצית של החרדל עצמו). וסוכר וקצת מלח], ובתנאי שעושה על דעת לאכול לאלתר באותה סעודה, וגם לא יטרוף לערבם בכח, אלא מערב בכף בנחת, [ובפרט כשעושה הכל בבליה רכה. ומעיקר הדין יש להקל אפ' בבליה עבה, כל שמכין כמות מועטת, וכל שעושה כמות לצורך אותה סעודה חשוב כמות מועטת. וכן מעיקר הדין יש להקל אפ' כשטורפם בכח ובכלי, כל שעושה כמות מועטת הנ"ל, מ"מ להלכה כל שטורף ומערב בנחת בכף יש להקל לכ"ע]. [חזו"ע ח"ד עמודים רע"ג, רע"ז].

ב) מותר לערב דבש עם גבינה לבנה, כדי לאוכלם לאלתר. (שם עמ' רע"ז).
ג) הנוהגים לחתוך בצלים עם ביצים או כבד דק דק, ונותנים לתוכם שמן ומערבים אותם יחד עד שנעשים כמו עיסה עבה, כתבו הפוסקים להקל בזה כל שמכין כמות מועטת. וכל שמכין כמות לצורך אותה סעודה, חשוב מעט מעט. (ולדעת מרן השו"ע יש להקל אפ' אם מערבם בכח ובכלי וכנ"ל), ובפרט כשמערבם בנחת אפ' ע"י כף, ואין צריך לערבם דוקא באצבעו או בנענוע הכלי עצמו. וכמו כן אם רוצה אחר כך להחליקם ולהשוותם וליפותם, אין בזה משום בונה. (שכשם שאין בנין בכלים, כל שכן באוכלים, ומגבן גבינה שאני, שעושה בנין מתחילתו, משא"כ במקבץ כמה חלקים כחתיכות ביצים ובצלים שדינו כמנורה של חוליות שאין בה משום בנין בכלים, ובפרט כשעושה כן על מנת לאכול לאלתר). וכן אין לאסור בזה משום מעמר, ובפרט כשעושה כן על מנת לאוכלם לאלתר, (וכיעו"ש עוד פרטי הלכות במלאכת מעמר). (שם עמוד רע"ו, רע"ח, רע"ט).

ד) מותר להכין בשבת חלב מאבקת חלב, כגון מאבקת סימילאק או מטרנה, לצורך תינוק, ואין צורך לשנות בה כלל, (הואיל ואין האבקה נילושת במים, אלא נימסת במים, אין בזה משום לש, ועוד טעמים כיעו"ש). (שם עמוד ר"פ).

ה) לעשות ג'לי בזק בשבת, באופן שמערב האבקה במים חמים שבכלי שני, ואחר שמערב ובווש אותה היטב, היא נמחית ונימסת במים, ונעשים המים כעין מי פטל, ומניחים אותם במקרר והיא נקרשת מאליה, מותר לעשות כן, ואין בזה משום לישא, (מכיון שבעירוב האבקה נשאר עדיין נוזל, ואפילו שלאחר כמה דקות נעשה סמיך, אין כאן יותר מגרמא שמתורת לגמרי לדעת מרן ועוד, וכן אין בזה משום נולד, ולא משום מכה בפטיש שאין מכה בפטיש באוכלין, וכן אין בזה משום בונה, כיון שאינו מכיון לזה, ועוד, כיעו"ש). (שם עמוד רפ"א).

המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את
הרב אהרון בן אדיבה שליט"א
המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שבת	יום שישי
07:30 שחרית ודרשה הרב	16:20 שיר השירים
14:00 תהילים לילדים	16:35 מנחה
14:30 שעור תורה עם הרב	קבלת שבת ודרשת הרב
בבית הכנסת 'יביע אומר'	ערבית
15:40 מנחה ואח"כ סעודה שלישיית	19:15 שעור תורה עם הרב
בבית הכנסת יחד עם הרב	בבית הכנסת 'יביע אומר'
16:55 שעור תורה עם הרב	
17:25 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו	

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת, שחרית בשעה 06:00, מנחה - 20 דק' לפני שקיעה
שעור תורה ותפילת ערבית

ערבית נוספת בשעה 19:00 ולאחר מיכן - מתקיים השעור היומי
יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
יום ב' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר
בשעה 20:00 גמרא מסכת תענית.

יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע

צאור תורה je fjejs מ'יא' je פאצה 21:00

שבת שלום ומבורך

'הארת פנים'

למחרת איש עני הזמין את שלמה המלך לסעוד אצלו, והביא לפניו מעט ירק. התחיל האיש לנחמו ואמר לו: אדוני המלך! שבועה נשבע הקדוש ברוך הוא לאביך שאינה פוסקת לעולם מלוכה מזרעו. ועוד הוסיף דברי ניומנים למלך. כיון ששמע שלמה כן, מיד נתפייס ושמוח מאותה סעודה של ירק. וכשחזר למלכותו כתב: "טוב ארוחת ירק ואהבה שם". כלומר טובה ארוחת הירק שאכלתי אצל העני - משור אבוס שהאכילני אותו עשיר והזכיר לי את צערי. סיפר חתנו של רבי שלום שבדרון זצ"ל: פעם התלויתי לרבי שלום בדרכו ברחוב העולה לשיבת פוניבז' בני ברק, ובא אדם לקראתנו. כשראה אותו אדם את רבי שלום, רץ לקראתו בשמחה. אף רבי שלום השיב לו בשמחה, וזה היה נראה כאילו הם שמחים להיפגש איש עם רעהו מרוב חיבה ורעות. וכל אחד מהם שאל בהתרגשות לשלום חבירו - כך נמשך הדבר כעשר דקות. אני שהייתי אז חתן חדש, חשבתי בלבי כי מן הסתם, אדם זה הוא אחיו של רבי שלום או גיסו שעדיין לא הספקתי להכיר, ולכן כאשר נפרד ממנו לשלום, שאלתי את חמי: מי הוא האיש הזה? לתדהמתי השיב לי: 'איני יודע מי האיש, בדיוק כמוך'. ושוב שאלתי: אם כן מדוע הייתה קרבה וחביבות כזאת? השיב לי: כאשר ראיתי כי האיש הזה חושב שאני מכירו ורץ לקראתי בשמחה, החזרתי לו אף אני באותו מטבע - כדי לתת לו הרגשה טובה ולא לאכזבו. על כל אדם יבחן עצמו, כמה אני מאיר פנים לאנשים שממולי, כמה אני מאיר פנים בבית לבני משפחתי, כמה אני מאיר פנים כאשר אני נפגש עם החברים לעבודה, וכי' וכי'. מצוה עצומה היא ועל כן נתחזק בה. שבת שלום.

חכלילי עינים מייין ולבן שנים מחלב (מט, יג) - מובא בגמרא (כתובות קיא, ב): אמר רבי יוחנן: "טוב המלבין שיניים לחבירו יותר ממשקהו חלב", שנאמר (מט, יב): "ולבן שיניים מחלב" - אל תקרי "לבן שיניים" אלא ליבון שיניים. וכתב "הסבא מסלבדוקה" - רבי נתן צבי פינקל זצ"ל בספר "אור הצפון": נתאר לעצמנו איזו הנאה גורם אדם לחבירו בשעה שהוא משקהו חלב, ובפרט בזמן שחבירו חולה או קופא מקור, והוא בא ומשקהו חלב חם. ויותר מזה, אם נראה אדם שדך חלב על שכמו, והוא מחזר מדי יום ביומו על בתי עניים וחולים ומשקה אותם בכוס חלב - כמה נהלל אדם זה. הנה חכמינו מגלים לנו, שבלא טרחה יתירה יש לכל אדם היכולת לגמול חסד עם הבריות במידה יותר גדולה מזו - בכך שיחייק ויראה להם פנים מאירות ושמחות, וזה חסד גדול במעלתו יותר ממשקהו חלב. ועל כך אמרו חז"ל (אדר"ג פ"ג): "הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות". ללמדנו שאם נתן אדם לחבירו את כל המתנות הטובות בעולם - ופניו זעומות, מעלה עליו הכתוב כאילו לא נתן דבר. אבל המקבל את חבירו בסבר פנים יפות, אפילו לא נתן לו דבר, מעלה עליו הכתוב כאילו נתן לו כל המתנות הטובות שבעולם.

ומסופר במדרש על הפסוק (משלי טו, יז): "טוב ארוחת ירק ואהבה שם, משור אבוס ושנאה בו". כנגד מי אמר שלמה המלך פסוק זה? כנגד שני אנשים שפגש בשעה שירד ממלכותו. עשיר אחד הזמין את שלמה המלך לסעוד אצלו, העשיר הביא לפניו הרבה מטעמים, אך אמר לו: זכור שעשית כך וכך כשהיית מלך. כיון שהזכיר לו ימי מלכותו געה בבכייה.

השקפה יהודית - הרב אהרון קצין

'ברכת יעקב'

הנה בפרשה יעקב אבינו מברך את נכדיו בברכה מיוחדת **'המלאך הגאול אתי מקל רע יברך את הנערים ויגרא בהם שמי וישם אבתי אברהם ויצחק ויגדו לרב גקרב הארץ'** (מח, טז). ומנהג ישראל לברך את הילדים בכל ליל שבת **'שמיך אלהים קאפרים וקמנשה'** והיינו שיתברכו בברכה שיעקב אבינו בירך אותם.

נסה להתבונן מעט ברכה זו:

'המלאך' - הזוהר הקדוש שואל על המילים "המלאך... יברך" - מה שייך לבקש מהמלאך? הרי אסור להתפלל למלאך. יש ירושלמי מפורש "כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו פה" אלהינו בבל קראנו אליו" (דברים ד, ז) - אליו ולא למלאכי, אליו ולא למידותיו. "אם בא על אדם צרה לא יצוה לא למיכאל ולא לגבריאל, אלא לי יצוה ואני עונה לו מיד" (ירושלמי ברכות סג ע"א). ומכאן שאין להתפלל למלאך.

אלא - **אומר הזוהר - 'המלאך'** פירושו: **השכינה הקדושה** שהיתה מלווה את יעקב אבינו בכל מקום שהלך.

'הגאול אתי מקל רע' - מהו 'כל רע'? הזוהר הקדוש אומר: אין רע כמו אשה רעה. אשה רעה היא אשה שאינה שומרת מצוות. יעקב אבינו אומר: זכיתי לבנים צדיקים במיוחד, כי בכל נשותי אין אשה אחת רעה, שאינה שומרת מצוות. הקב"ה גאל אותי מכל רע.

'ויגרא בהם שמי וישם אבתי אברהם ויצחק' - יעקב אבינו פחד שמאחר שבניו נמצאים במצרים, הם יִשְׁנו את שמם - כמו שיש קוראים היום ליעקב ז"ק, או ליצחק איזיק, וכן על זה הדרך, גם מנשה ואפרים יקראו לעצמם בשמות מצריים. לפיכך התפלל: **'ויגרא בהם שמי וישם אבתי אברהם ויצחק'** - לא אלברט, לא אייזיק ולא שום שם אחר, רק שמות קדושים כמו אברהם ויצחק ויעקב!

'ויגדו לרב' - שיהיו כמו הדגים שבים, שלא שולטת בהם עין רעה (ברכות נה ע"ב).

המלה 'לרב' עולה בגימטריא 'רחל'. יוסף מקבל כאן שכר מיוחד על מעשה שעשה לרחל אמנו. כשבא יעקב לעשיו, העמיד את כל נשותיו ובניו לפניו, והקדים את רחל ליוסף, שנאמר: **'ויגדו רחל ויאמר יוסף אחרונים'** (לג, ב), אולם כאשר ניגש עשיו להתבונן בהם, התרומם יוסף וכיסה את אמו, כדי שאותו רשע לא יתן בה את עיניו, והפסוק שינה את הסדר: **'ויאמר נגש יוסף ורחל'** (שם, ז).

משום מעשה זה של הסתרת אמו רחל, מקבל יוסף שכר, שיעקב אבינו מברך את בניו: **'ויגדו לרב גקרב הארץ'** - שיהיו כמו הדגים המכוסים בים, ולא ישלוט בהם עין רעה.

'גקרב הארץ' - מהי ההדגשה המיוחדת **'גקרב הארץ'**? הלא ודאי הברכה היא שירבו בארץ!

מבאר **הגאון מוילנא**, שבחומש הפקודים, כאשר מונה משה רבינו את בני ישראל, בני יוסף היו מעטים, אולם כאשר הגיעו לארץ ישראל, בני יוסף התרבו פתאום ונעשו מרובים ביותר, כפי שאמרו בני יוסף ליהושע: **'ויאמרו עם רב עד אשר עד פה ברכני ה'** (יהושע יז, יד). ברכה מרובה זו הגיעה להם, משום שיעקב אבינו בירך אותם **'גקרב הארץ'**, כלומר: דוקא בארץ ישראל הם יתרבו במיוחד.

הם גם זכו שנחלקו לשני שבטים - מנשה ואפרים, וכל אחד מהם עומד בפני עצמו. ובנוסף, השטח שקבלו היה גדול יותר: אפרים קיבל מאזור שכם, ומאללה

ועד עפולה, ומנשה קיבל חצי בעבר הירדן המזרחי וחצי בארץ ישראל - שטח גדול המתאים למספר אנשים הגדול שהיו.

'חתם סופר' זצ"ל מבאר ביאור נוסף, שבים מתרבים הדגים באפן טבעי, משום שהמים מכסים עליהם, וכתב הזוהר שהדג מכוסה במים בצבע תכלת שזה צבע השמים והוא מגן עליהם מעין הרע, אך החידוש המיוחד כאן בברכת יעקב אבינו הוא, **'ויגדו לרב גקרב הארץ'** - שבני יוסף יתרבו הגם שאינם נמצאים בים, אלא **'גקרב הארץ'** ולא תשלוט בהם עין הרע ויתרבו מאוד, וזה הברכה המיוחדת שמעל לגדר הטבע!

על הדימוי לדגים דוקא, כותב **רבי יוסף שאול נתנון** זצ"ל, שלדג יש מעלה גדולה. כל בעלי החיים לאחר ששוחטים אותם הם מתים, אבל דג יש לו טבע אחר. גם אם חותכים את ראשו, עדיין משתמרת החיות באיבריו, וכל איבר ואיבר קופץ.

עם ישראל נמשלו לדגים, כל מה שעושות לנו האומות וכל מה שהן חותכות בנו, עדיין אנו חיים וקיימים. בשואה האיומה החריבו לנו את הישיבות, ומי האמין שאחרי החורבן הנורא יהיה המשך, ויתפתח עולם שלם של תורה וישיבות קדושות בארץ ישראל? זה יהודי, על אף שנראה שהורגים אותנו, הוא עדיין חי!

בספר **'דורש ציון להרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א** מספר סיפור נפלא בהקשר לרחל אימנו וקבורתה, הנזכרים בפרשה:

בשנת תש"ד התכוננו חיילות הצבא הגרמני ובראשם רומל ימ"ש, לרוץ לארץ ישראל דרך מצרים. קבוצה נוספת התקדמה מטורקיה, כשהיעד שלהם הוא כיבוש ארץ ישראל דרך סוריה ולבנון. ארץ ישראל היתה נתונה בתוך מלקחיים מאיימות. אם לא די בכך היו כאן המוסלמים ימ"ש ובראשם המופתי חאג' אמין, שנסע לגרמניה וחתם עם היטלר על הסכם, שלאחר שיכבוש את ישראל, יעזור לו לפתור את הבעיה היהודית שבארץ ישראל.

פחד גדול אחז בישוב היהודי.

אבי מורי ע"ה הרב סלמאן מוצפי, הלך עם מאה וחמישים איש לקבר רחל. הם ישבו ולמדו ועשו תענית במשך שלושה ימים, כדרך שקבעה אסתר המלכה. בכל לילה ולילה היו מורידים דמעות לכוס, ושותים את הדמעות.

ביום השלישי אמרו: נלך לחברון. הלכו למערת המכפלה והתפללו שם חצי יום, משם הלכו לכותל המערבי, וכששבו משם אמר להם מור אבי ר' סלמאן: "תדעו שודאי ננצל, אך מתפללים אנו עוד ועוד, כדי שיבוא משיח צדקנו ונגאל, ומי מכם שיקבל ידיעה או חלום, שיבוא ויספר לי על כך".

כשחזר הביתה לאחר שלושה ימים של תענית נרדם, והנה חלום - הנביא ירמיהו נתן לו ספר ירמיהו וכתוב בו הפסוק (ירמיהו מז, ג) "לא הפגנו אבות אל גנים מרפיון ימים". אבא זצ"ל הבין: הגזירה התבטלה ברוך ה', אבל לא זכו להביא את המשיח מרפיון ימים, דהיינו לא היתה מספיק תורה, כפי שכתוב אצל עמלק שבא להלחם עם ישראל ב'רפידים', על שרפו ידיהם מהתורה.

אילו היתה מעט יותר תורה, היה משיח צדקנו בא!

מכל מקום, הגזירה הנוראה שריחפה על עם ישראל בארץ ישראל התבטלה בזכות רחל אמנו, שכוחה גדול מאוד לבטל גזירות קשות מעל ישראל.

זכות רחל אימנו והאבות הק', והאימהות הקדושות, יגן עלינו להיושע בכל מילי דמיטב, אמן ואמן. שבת שלום ומבורך.

'מקומו של הקב"ה'

בברכת יעקב לבניו לפני מותו הוא מברך את בנימין ומתנבא שהשכינה תשרה בחלקו. דהיינו, בזמן בית המקדש והמשכן, ארון הקודש היה בשטח של נחלת בנימין.

ומדוע זכה לכך?

מובא במדרש ספרי: מפני מה זכה בנימן שתשרה שכינה בחלקו? משל למלך שבא אצל בניו לפרקים. כל אחד ואחד אמר: אצלי הוא שורה. קטן שבכולם אמר: אפשר שמניח אבא אחיי גדולים ושורה עמי?! הלך ועמד ופניו כבושות ונפשו עגומה. ראה אותו אביו שעמד ופניו כבושות ונפשו עגומה עליו. אמר: מאכל ומשתה יהיה משלכם, ולינתי אצלו. כך אמר הקב"ה: בית הבחירה יהיה בחלקו של בנימן, וקרבתו מכל השבטים.

בגלל הענווה שלו זכה לכך.

דבר דומה נאמר בגמרא מגילה כט ובמדרש על מתן תורה. כי לפני מתן תורה כל הר התגאה וציפה שעליו תינתן התורה ואילו הר סיני מחמת שהיה נמוך מהם, לא ציפה לכך.

המעניין לציין כי במדרש תהלים מופיע כי הר המוריה נעקר ממקומו והגיע להר סיני בזמן מתן תורה.

הר המוריה הוא מקום המקדש. זאת אומרת כי הדברים כרוכים זה בזה. הפשט הפשוט הוא כי ה' נותן שכר לשפלי הרוח ומגיע לשכון עמם. אך האמת היא כי זהו מקומו הטבעי.

כך נאמר בישיעה "כי לה אָמַר רָם וְנָשָׂא שָׁכַן עַד וְקָדוֹשׁ שָׁמוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשָׁכֹן וְאֵת דָּכָא וְשָׁפַל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נְדָכָאִים"

כאשר האדם שפל רוח, אוטומטי ה' נמצא שם. כי הוא הולך בדרכי ה' המשפיל עצמו לשכון בעולם התחתון בכל דבר ודבר. אך המתגאה יוצא ממקומו, וממילא אין ה' נמצא עמו. כמופיע בגמרא בסוטה.

ולפי זה יובן היטב מדוע בהר המוריה קיבל אברהם את הזכות הגדולה ביותר שאנו אוכלים שכרה לדורות – העקידה. ואילו בהר סיני קיבל משה את התורה.

שניהם היו ענווים בצורה חריגה. על משה נאמר "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה". ואילו אברהם אמר על עצמו "ואנכי עפר ואפר".

השבוע חל צום עשרה בטבת אותו תקנו חכמים על תחילת המצור על ירושלים. מטרת הצום, לכפר על כך שלב אבותינו לא נשבר כאשר ראו את המצור.

אם רק היתה בהם שפלות רוח, המצור לא היה ממשיך ולא מצליח. אך הגאווה היא זו שגרמה להם להגיע לחורבן.

וכעין זה באדם "גאוות אדם תשפילנו". אנו צמים על מנת ללמוד את הלקח.

כאשר אנו בונים את ביתנו, אנו בונים מקום להשראת השכינה. כפי שאומרת הגמרא ש"איש ואשה זכו – שכינה ביניהם". על מנת שהשכינה תישאר בבית, עלינו להיות בענווה. ככל שנהיה בענווה אמיתית, כך אנו מותירים יותר ויותר מקום לקב"ה.

וכך אמר רבי מנחם מנדל מקוצק צוק"ל: "היכן הקב"ה נמצא?! היכן שנותנים לו להיכנס".

שבת שלום ומבורך
לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

שאלה: אהרן עובד כמשגיח באולם אירועים. באחד הימים, הטילו עליו בעלי האולם להכשיר כמות גדולה של כבד.

מכיוון שלא היו עובדים שיכלו לצלות את הכבד באופן שאהרן ישגיח עליהם, נאלץ אהרן לעשות זאת לבדו. למרות שזהו אינו תפקידו. וכך יצא שאהרן עבד מספר שעות ברציפות ללא הפסקה.

האם מותר לאהרן לבקש שכר נוסף על כך, וכן לבקש שכר על כך שלא יצא להפסקה?

תשובה: למרות שאין זה תפקידו של אהרן, אם הסכים לעשות זאת ולא ביקש מראש תוספת על העבודה הפיזית, קשה לחייב את בעלי האולם. אמנם, מכיוון שהיה מגיע לאהרן הפסקות במהלך השעות הרצופות הללו, הוא יוכל בודאי לחשב את זמן העבודה בשעות עליהם הוא מדווח. למשל אם מקובל לתת הפסקה של חצי שעה בכל שלוש שעות. והוא עבד ברצף שלוש שעות, יוכל אהרן להוסיף עוד חצי שעת עבודה לדיווח החדשי.

חידה

- מה למדים מברכת יעקב ליוסף: "האלוקים הרועה אותי...מלאך הגואל אותי?" (עיין בפסחים קי"ח)
- "שימך אלוקים כאפרים וכמנשה" (מח,כ). מדוע הם נבחרו כסמל לברכה?
- "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי". (מ"ט,כב). למי ניתן הכינוי האמורי ומדוע? (רש"י)
- "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין": א.מה פירוש המילה בן פורת? ב.מדוע זכה יוסף שלא תשלוט בו ובזרעו עין הרע? (ברכות כ"א)
- יוסף חי 110 שנים. מדוע לא חי עד 120 שנה?

פתרון לחידה משבוע שעבר:

- על שניים בתורה נאמר: "ויותר...לבדו". מי הם? **תשובה**- א. "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו". ב. בנימין: "ויותר הוא לבדו לאמו".
- על שני אנשים בתנ"ך נאמר: "ויתאפק". מי האנשים? **תשובה**- א. יוסף כשראה את בנימין: "וירחץ פניו ויצא ויתאפק". ב. "ויתאפק המן".
- ציין 3 פירושים לפסוק: " אל תרגזו בדרך". (רש"י) **תשובה**- א. אל תתעסקו בדבר הלכה. ב. אל תפסעו פסיעה גסה. ג. אל תריבו ותתווכחו בדרך על המכירה.
- מה שמותם של: א. בני לוי ב. בנו של דן? **תשובה**- א. בני לוי: גרשון, קהת ומררי ב. חושים בנו של דן
- "ויברך יעקב את פרעה" באיזו ברכה? (רש"י) **תשובה**- ברכו שיעלה נילוס לרגליו.

אתי בעקת את התפילין לאחרונה? בדיקת תפילין לביע אומר

שיעור תורה לנשים ונערות ימי שני בשעה 20:45
בני-אלי - אמונה, הפקפה, הבית היהודי, חינוך וילד.

בזכות נשים

כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם...

חברי הקהילה שואלים

שפעם אחת ראה יהודי פשוט מסתובב בעת סעודה שלישית ומחפש מנין, והנה מצא הלה יהודי אחד וביקשו להצטרף למניין, מצא עוד יהודי וביקשו להצטרף גם כן, והנה פגש אותו אדם את הבעל שם טוב הקדוש ז"ע ולא הכירו ואמר לו, רבי יהודי, אני צריך מנין, ונכנס הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, וראה שהיהודי הזה נותן לכל אחד לחם משנה, ונוטלים ידיים ואוכלים סעודה שלישית, ואחר כך מתחילים לשיר, עד שהגיע הזמן וברכו ברכת המזון והתפללו ערבית.

שאל הבעל שם טוב הקדוש את היהודי, מדוע כל כך חשוב היה לך, שיהיה מניין בעת סעודה שלישית? וענה ואמר: ידוע, אשר קודם שיוצאת הנשמה מזה העולם, זו זכות גדולה שנמצא שם מניין, כי חכמינו הקדושים אומרים (סנהדרין לט) שכל מקום שיש עשרה אנשים בני ברית השכינה נמצאת ומאוד מקפידים על כך ובפרט צדיקים. והנה בשבת מקבל כל יהודי נשמה יתרה, ובמוצאי שבת מאבד אותה ויוצאת ממנו, ולכן אני רוצה שהנשמה תצא בנוכחות מניין. ומאז כששמע דבר זה הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, תיקן בין תלמידיו, שבעת סעודה שלישית יתקבצו יחד.

ואשרי מי שמזכה את הרבים בזה שבזכותו אוכלים סעודה שלישית ושרים ושומעים דברי תורה בבית הכנסת, ואילו שמשמיעים לזה באונם והונם יזכו לברכה מיוחדת, נחלה בלי מצרים בשפע גדול לעבודת ה', אמנם כל זה כשיודע שאין הדבר מפריע לבני ביתו, ושהם אוכלים בביתם סעודה שלישית, אבל אם מחמתו נעשית אצלם סעודה שלישית כהיתר וכחומרא בעלמא ואין מקפידים בה, אם כן ודאי לא יאבד העיקר מפני חסידות זו, וירגיל בני ביתו בסעודה זו שהיא כשאר הסעודות, ויש לה חשיבות מיוחדת.

ובעזרת ה' ובלי נדר, עוד נדבר בזה, האם צריך לשתות יין בסעודה זו ומה הדין לשתית יין בבית הכנסת ובכלל עשיית סעודה בבית כנסת, ושתית יין קודם לתפילת ערבית וכוס של ברכה מתי ישתה אותו בסעודה שלישית.

שבת שלום ומבורך

ביותר הנקרא 'רעוא דרעיון' אין יצר הרע שולט כלל, וזה שאמרו היום לא תמצאוהו בשדה, הכוונה לשרו של עשיו איש שדה, ולכן אכילת סעודות שבת אין בהם יצר הרע כלל, והם קודש ומאכל אותיות מלאך, ובפרט בסעודה שלישית.

ועוד האריכו רבות רבותינו ז"ל ובפרט בזוהר הקדוש בכמה מקומות, בחשיבות אכילת סעודות השבת ישמע חכם ויוסיף לקח, וירגיל את בניו ובנותיו ואת אשתו שיאכלו הסעודות שבת בצוותא, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, וישירו השירי שבת הקדושים ויתבלו דבריהם בדברי תורה ומעשיות המשמחים הלבבות ומקרבים את הלב לעבודת ה' יתברך, וזה זמן מסוגל מאד להחזיר בבית, האמונה בקב"ה ודברי התורה הקדושה והלכות שבת צניעות ועוד, בזמן שאין מפריע שאון העולם וצלולי הטלפון, ואוכל פרותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, וגם בסעודה שלישית ישתדל לעשותה כך, כי מה גרע חלקה שאוכלים אותו מותניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם בחיפזון, ואדרבה סעודה שלישית מעלתה גבוהה מאד.

מסופר על הגאון רבי חיים מצאנז ע"ה שהיה לו שיר היחוד שאמר אותו בסעודה שלישית במוצאי שבת בהתדבקות נפלאה ועינים עצומות והיה אומר שהשיר עולה לעולם האצילות פעם נצטנן והיה משתעל מאד באמצע השירה ה"ל מיד קם בנו ר' יחזקאל משינאוה ומזג לו כוס תה חם והושיטו אליו, משהרגיש בו רבי חיים דחאו בשתי ידים, התחיל ר' יחזקאל להפציר בו שישתה, נענה ר' חיים ואמר לו בעולם האצילות לא שותים תה, נענה ר' יחזקאל ואמר בעולם האצילות לא משתעלים (ואצרות האגדה עמ' 186), מכל מקום צא וראה גודל המעלה שהשיג בסעודה שלישית.

והן אמת שבמקהלות החסידים וכן גם בכמה מקומות של בני ספרד נוהגים לעשות הסעודה שלישית בצוותא בבית הכנסת, ובש"ת אשר נבחל למוהר"ש הביא מקור וטעם לזה **שמסופר על מייסד החסידות הבעל שם טוב הקדוש ז"ע שעבד את הקב"ה בדבקות עצומה, ולא הסיח דעת ממנו יתברך כרגע,**

בעניין סעודה שלישית האם היא חובה? וכן בעניין מה שנאספים הציבור לאכול סעודה שלישית יחד בשבת ואומרים דברי תורה ושירות ותשבחות ברוב עם הדרת מלך, האם יש מקור למנהג זה או שיותר נכון שיאכל בביתו?

חשיבות אכילת סעודה שלישית – כתב רבנו הטור הלכות שבת סימן רצ"א ומקורו בגמרא שבת "ויהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית שאמר רבי שמעון בן פזי בשם רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא כל המקיים ג' סעודות ניצול מג' פורעניות: מחבלו של משיח ומדינה של גיהנם וממלחמות גוג ומגוג וא"ר יוסי יהא חלקי עם מקיימי ג' סעודות בשבת" ומי רואה דברים אלו יוצאים מפי רבותינו זכרונם לברכה, ולא יאמץ עצמו ביותר לקיים מצוות סעודה שלישית, שאוכל ומיטיב עם גופו ונפשו, ועוד מקבל הבטחת הגנה מחבלו של משיח שרבותינו חששו להיות בדרך משיח מחמת חבלי משיח, וכאן מובטח לו שינצל מהם, וכן מדינה של גיהנום וממלחמת גוג ומגוג, אשר כל לב חי יחרד מהם, והחכם עיניו בראשו לאכול ברוגע בסעודה ראשונה כדי להשאיר לו מקום לאכול סעודה שלישית, והצדיק אוכל לשובע נפשו, ואין חילוק בין איש לאשה בדבר זה כי גם האשה חייבת בסעודה שלישית כמו בשני סעודות של הלילה והבוקר.

ובספר צרור המור (בראשית ד ע"ב) (למקובל האלוקי רבי אברהם סבע מרבני ספרד בתקופת הגירוש) כתב - ולכן צריך אדם ליהזר מאד בשלשה סעודות ובפרט בסעודה שלישית שהיא העליונה מכולם שהיא כנגד עדן עליון, כי בראשונות אין צריך להזהיר לפי שהלב בקי בהם והרעב כבד בארץ אבל בסעודה שלישית שהאדם שבע ומלא כריסו מעדניו ולא הניח מקום לעדן של מעלה ואין רוצים לקיימה, כל שכן שצריך להזהר בה.

ובספר חתן סופר (עמוד קס"ה) כתב ששלשת הסעודות נלמדו מזה שנאמר שלוש פעמים 'היום', אכלוהו היום וכו' וסעודה שלישית היא כנגד הפסוק היום לא תמצאוהו בשדה, ורמז בזה כי בסעודה שלישית שהיא בזמן מסוגל

המשך - מורנו ורבנו הלכה למעשה

(ו) מותר לעשות פודינג בבלילה רכה, בשינוי שנותן המים לאחר נתינת האבקה, וכן יערבם בשינוי. (שם עמוד רפ"ב).

(ז) מותר ליתן מיוזג וכיוצא בזה עם הסלאט בשבת, ולערבו בכף, כדי לאכול לאלתר, אפ' סלאט שנחתך דק דק, וכן סלאט גור כשנחתך דק דק מותר לערב בו בשבת מיץ תפוחים וכיוצא בזה. (כיון שמכין רק שיעור מועט לאותה סעודה וכנ"ל, וכן מטעם שירקות חתוכים שמערבם עם משקה לא שייך בהם דין לישה, כיון שאינם נבללים עם המשקה, ואינו נידמה לבצק, אלא החתיכות עדיין ניכרות למרות נתינת המשקה, וכיעו"ש). (שם עמוד רפ"ב, רפ"ג).

(ח) קמח מצה שנעשה מטחינת מצה אפויה, שרוצה לערבו עם יין ומי דבש בבלילה רכה, כתבו האחרונים להקל ע"י שינוי, שיתן את הקמח מצה תחילה ועליו את המשקה, (וכן יש מקילים מצד שהמצה כבר נילושה פעם אחת, ואין לישה אחר לישה, וה"ה גם בבסקויטים טחונים). ואם עושה כמות קטנה לצורך אותה סעודה, יש להקל אפ' בבלילה עבה, לדעת מרן

(ב) מותר להטיל מים (צרכים קטנים) בשבת על עפר, כיון שאינו מתכוין לגבל העפר, (ואפילו אם הוא פסיק רשיה, כיון דהוי פס"ר דלא איכפת ליה בדרבנן). וכן המוהל בשבת רשאי לרקוק מפיו דם המציצה לתוך כלי העפר, ואין בזה איסור משום גיבול העפר. (שם עמוד רפ"ז).

(ג) הנותן זרע פשתן או זרע שושמין וכיוצא בהם במים, חייב משום לש, מפני שהם מתערבים ונתלים זה בזה מעצמם כשבאים במגע עם מים, ע"י הרירי שמחברת אותם במים, וחשיב לישה. (שם עמוד רפ"ה).

(ד) [מותר להכין טחינה בשבת, ע"י הוספת מים, לימון, ומעט מלח, על גבי טחינה גולמית שנילושה כבר בבית החרושת ונעשית בלילה עבה, בתנאי שיעשה כמות מועטת לאותה הסעודה הסמוכה, ויאכל מהטחינה לאלתר כלומר סמוך להכנתה, וכן בתנאי שיערב בנחת ולא בכח, וה"ה שמותר לתת סוכר בטחינה גולמית או במעט שמנת, ולערבב יחד, אע"פ שנוצרה בלילה עבה, בתנאי שלא יטרוף בכח אלא יערב בנחת וכו' וכנ"ל]. (ע"פ המבואר לעיל, וכו"פ במנח"א ח"ב עמוד ש"ה, ש"ו).

הש"ע וכנ"ל. (שם עמוד רפ"ד, ומשנ"ב שכ"א ס"ק ר"ז).

(ט) "חילבה" אשר הוכנה בערב שבת, וביום שבת ברצונו להוסיף לה מיץ עגבניות ותבלינים, מותר לעשות כן, אפילו בלי שינוי. (שכל שעשייתו בשבת כדי לעשותו דך יותר ולדללו, לא חשיב לישה, ועוד שכל שעושה כמות לצורך אותה סעודה, חשיב שינוי של מעט מעט, וכנ"ל). (שם עמוד רפ"ד).

(י) פירות שנתרסקו מערב שבת, או שנתרסקו בשבת בשינוי ע"י ידיה הסכין, (וכנ"ל בהלכות טוחן) מותר לסחוט לתוכם תפוז, ואין בזה משום סחיטה, כיון שסוחט התפוז ישירות על האוכל, ורובו נבלע באוכל, ומתקנו. וכן אין בזה משום לישה כל שמערב בנחת, וכל שכן כשעושה כמות קטנה וכנ"ל. (שם עמוד רפ"ו).

(יא) המרכיבים פלאטה של שיניים תותבות, ולפעמים היא זזה ממקומה ומפריעה באכילה, וגם בדיבור, מותר לתת בשבת את האבקה המיוחדת לכך, שהיא מדביקה את התותבות לתניכיים, אע"פ שהאבקה מתערבת ברוק שבפיו, ואין לחוש בזה משום איסור לישה. (ולא מצד בונה וכיעו"ש). (שם עמוד רפ"ה).